

Nr 1274

Av herr **Wiklund** i Härnösand, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 129, angående revidering av läroplan för grundskolan.

(Lika lydande med motion nr 1007 i Första kammaren)

Elevvården har fått en framträdande plats i läroplanen för grundskolan. Departementschefen framhåller i proposition nr 129 rörande ökade insatser för elevvård, att uppbyggandet av en fungerande elevdemokrati kan ske bl. a. genom medverkan av klassföreståndaren. Tveksamhet kan givetvis råda om den nuvarande formen för klassföreståndarskap i grundskolans högstadium är att rekommendera i en framtid. Men om klassföreståndaren skall medverka i ovan angivna verksamhetsformer måste tid stå till förfogande för ändamålet i den klass där han/hon fungerar som klassföreståndare.

Därför förordar också departementschefen noggranna analyser och försök för att en säkrare bild över hur framtidens skola från bl. a. elevvårdande synpunkt skall utformas. Det till propositionen som bilaga fogade statsrådsprotokollet av den 17 maj 1968 styrker uppfattningen att departementschefen är beredd att pröva olika vägar. Där framhålls: »Överstyrelsen bör vara oförhindrad att använda de verksamhetsformer och uppslag, som överstyrelsen finner lämpliga. För detta ändamål kan i en del fall behövas att undantag från stadgor och andra bestämmelser medges av Kungl. Maj:t.» Vidare sägs: »Det är angeläget att man söker finna lösningar så utformade att deras genomförande underlättas genom omfördelning av tillgängliga resurser.»

Sedan år 1966 har gymnasium och fackskola inte de korta morgonsamlingar som fortfarande finns inom grundskolans högstadium. De korta samlingarna har ersatts av »timme till förfogande». En bidragande orsak till denna ändring var troligen bedömningen att dessa 10 minuters morgonsamlingar var för korta för att bli meningsfyllda från den synpunkt som i dag är aktuell, nämligen elevvårdens och elevdemokratins.

Skolöverstyrelsen kan för närvarande medge att i skolenhet, där även gymnasium och fackskola ingår, stadgade morgonsamlingar ersättes med sådan gemensam samling som sedan 1966 förekommer inom gymnasium och fackskola.

När morgonsamlingen i sin nuvarande form infördes förutsattes dess-

utom att eleverna vid dessa tillfällen skulle kunna samlas gemensamt inom skolenheten. I dag föreligger i många skolor inte den möjligheten.

I strid med föreskrifter och anvisningar synes morgonsamlingarna i dag på många håll inom grundskolans högstadium betyda 10 minuters förlängning av skoldagens första lektionstimme. Syftet att »skänka inre samling och ge en känsla av gemenskap» nås inte.

Rektor i grundskola kan i dag, om särskilda skäl föreligger, förlägga morgonsamling senare än vid dagens första lektion. Men den möjligheten är restriktiv och kan endast utnyttjas i mycket få fall. Rektor kan dessutom bestämma att lektionerna sammanläggs till kortare eller längre arbetspass.

Det skulle ge ökade möjligheter för skolledningen att organisera gemensamma samlingar med innehåll i syfte att förbättra elevvården och bredda skoldemokratin, om även grundskolan skulle få generella möjligheter att i likhet med gymnasium och fackskola ha »timme till förfogande» i stället för de nuvarande stadgade morgonsamlingarna. Klassföreståndaren, som ofta har ett fåtal timmar i sin egen klass, ges också bättre möjligheter att medverka till elevernas engagemang i skolans hela verksamhet om en sådan generell möjlighet skulle erbjudas. Många irritationsmoment i skolarbetet skulle troligen undanröjas på ett tidigt stadium, om klassföreståndaren på därtill avsatt tid skulle vara i tillfälle att ventilera klassens problemställningar utan att så att säga »stjäla tid från den övriga undervisningen» för detta.

Med hänvisning till ovan angivna skäl hemställes,

att riksdagen uttalar sig för sådan ändring av SS 5 kap. paragraf 35 att rektor vid grundskola må kunna besluta att tid för morgonsamling kan sammanläggas till färre och längre samlingstillfällen i de syften som antytts.

Stockholm den 31 oktober 1968

Bengt Wiklund (s)
i Härnösand